

EDITORIAL

Paglarabon an pag-ato ha pasista nga terorismo han rehimen US-Marcos

An usa nga mabangis nga mananap pinakadelikado kun tipatay na ini. Nati-kagrababe an krisis pampulitika ha nasud nga nagbabay-og ha rehimen US-Marcos, nagpapagrabe ha buhtak han mga naghahadi nga klase ngan nag-papakusog ha panawagan han katawhan para bag-uhon an dunot nga sistema. Agud pahugton an katin ha poder, ginpaparayaw ni Marcos an pasista nga terorismo han estado ha tuyo nga puypuyon an nagkakaurusa nga pag-ato han katawhan nga nakikigbisog ngan karuyag hiya patalsikon.

Ginsusuka na gud han publiko hi Marcos. Napamatud-an nga buaw ngan waray kredibilidad an gintukod niya nga komisyon nga nag-iimbestiga kunuhay ha korapsyon ha gubyerno. Nadudugngan an mga alipures, kongresista, ngan senador nga nabubuksas komo kurakot, kundi waray pa gihapon napapagbaton. Ginsung-an an kangalas han katawhan han natikahitaas nga presyo han papliton, barat nga suhol, pabug-at nga buhis ngan kawaray pulos han gubyerno ha panahon han kalamidad. Nananawagan hira han rebolusyunaryo nga pagbabag-o.

Samtang hayahay la an mga pinakakorap ngan pasista nga upisyal han rehimen, nakapriso pa gihapon an haros 700 nga aktibista, rebolusyunaryo ngan ordinaryo nga katawhan. Kadakan ha ira mga parag-uma, organisador han mga trabahador, ngan tagdependa han tawhanon nga katungod nga ginkasuhan han mga hinimu-himo nga kaso. Plano pa nga papintason an terorismo han estado ha 2026 pinaagi han masobra 300% nga dugang ha badyet han National Task Force-Elcac, ha luyo han mga panawagan nga bungkagon ini.

Ha Eastern Visayas, ginhaharas han mga pwersa han estado an kabatan-unan nga naato ha korapsyon ngan pasismo. Ginpupugngan hira nga suknaon an kadunungan han gubyerno

ngan pandambong han mga dinastiya ha kwarta han katawhan. Gin-uulang hira nga gumawas han mga eskoylahan, mabuhi kaupod an masa ngan umapi ha pakigbisog para ha tuna, suhol, trabaho, edukasyon ngan katungod.

Ha kabaryuhan, aada an 8th Infantry Division para puypuyon an rebolusyunaryo nga pag-ato han masa. Nahireport diri pala maiha an militarisasyon ha Gandara, Samar ngan terorista nga panmobomba ha Palapag, Northern Samar. Ginhaharas ngan ginpapasurender an mga paraguma ha San Jose de Buan ngan iba pa nga lugar nga mayda militar. Gin-gagamit han 8th ID an mga lokal nga gubyerno ngan mga peke nga NGO ha pagyinawyaw hin kontra-rebolusyunaryo nga buwa.

Ini nga panmuypoy nasubay ha National Action Plan for Unity, Peace and Development o NAP-UPD han rehimen US-Marcos. Pagpadayon ini han "whole of nation approach" han rehimen Duterte, nga tuyo nga puypuyon an nasyunal-demokratiko nga kagiusan nga amo an pinakamadig-on nga pwersa nga naato ha burukrata kapitalismo, pyudalismo ngan imperyalismo. Ha esensya, an presente nga gerra han panmuypoy karuyag nga magpadayon an korapsyon ha gubyerno ngan panalipdan an paghahadi han rehimen US-Marcos agud tiyupion ngan pakurian an katawhan. Samtang nagpapabilin ini nga rehimen, magpapabilin an korapsyon ngan waray pagbabag-o nga malalauman an katawhan.

Kinahanglan pakusgon han katawhan an pag-ato ha pasista nga terorismo han estado. Kinahanglan parayhakon ini nga pakigbisog tikang ha mga komunidad tubtub ha hiruhitaas nga balitang. Padig-unon an mga organisasyon masa, labina an mga sikreto nga organisasyon masa, para ha maihaan ngan gitgitay nga pag-ato ha terorismo han 8th ID.

"Palarabon...", sundan ha paypay 2

Gatus-gatos nga katawhan ha Tacloban, ginpapatalsik hira Marcos, Duterte

Ha balwarte mismo han pamilya Marcos-Romualdez, gatus-gatos nga molupyo ilarum han Sinirangan Bisayas Kontra Korapsyon (SIBAKK) an pinartisipar ha gios-protesta hadton Nobyembre 30, Adlaw ni Bonifacio, ha Tacloban City. Pagpapadayon ini han mga protesta nga nananawagan nga papagbatunon an tanan nga dabi ha korapsyon, labina hira Ferdinand Marcos Jr ngan Sara Duterte.

Sigon ha Bagong Alyansang Makabayan-Sinirangan Bisayas (Bayan-SB), usa ha mga grupo nga kaparte han SIBAKK, nagkukuri an katawhan ha rehiyon tungod ha paghahadi han mga dinastiya ha pulitika nga nagdadambong ha karikuhan han katawhan. Diri hira bilib ha Independent Commission for Infrastructure ni Marcos nga tuyo la nga isimang an atensyon ha iya komo hadi han korapsyon.

Samtang, diri nauswag an masa nga anakbalhas. Waray pulos an mga proyekto nga pan-imprastruktura, ginbobomba an mga umhanan, ngan ginkokorap an pampubliko nga pondo imbes mahingadto ha mga ospital ngan eskoylahan, pagpapauswag ha kabaryuhan ngan nasyunal nga industriyali-sasyon.

Sering han Bayan-SB, diri sadang nga magresayn la an mga dabi ha korapsyon. "Kinahanglan naton bag-uhon an sistema mismo, ngan diri la basta liwanan an mga aada ha poder." Ginpanawagan hini an usa nga nasyunal nga

konseho ha transisyon nga bubug-usion han mga representante tikang ha magkalain-lain nga sektor. "Ipakigbisog naton an usa nga tinuod nga patriyotiko ngan demokratiko nga gubyrerno."

Ginsusnan naman han grupo nga Save Kankabatok Advocacy an *causeway project* ha Cancabato Bay, Tacloban nga ginpasulong han dinastiya nga Romualdez. Bisan kun napahunong an proyekto, nagdurot ini hin destroso ha kalibungan ngan nagkarag hin ₱1 kabilyon nga nahingadto unta ha serbisyo ha katawhan.

Nanawagan naman an grupo nga Magsasaka at Siyentipiko Para sa Pag-unlad ng Agrikultura o MASIPAG ha pagpapabasura ha Rice Tariffication Law nga nagpapagrabe ha makuri nga kamutangan han mga parag-uma ha Eastern Visayas.

Ha Samar, ginpangunahan han Singbahan Katoliko an Martsa Para ha Kamatuoran ha Calbayog City. Nana-wagan an mga tawo ha singbahan, estudyante ngan magturutdo hin hus-

tisya ngan baratonon.

Hands off Axell Bergula!

Pagkabuwas, ginkadto han PNP Tacloban an balay ni Axell Bergula, es-tudyante ha Leyte Normal University (LNU) ngan kaapi han Kabataan Partylist-Tacloban nga pinartisipar ha protesta. Ginsidngan han kapulisan an iya kag-anak nga did-an hiya nga umapi ha mga protesta. Gintarhug liwat hira nga "may katin" kuno ini nga impormasyon hiunong kan Bergula.

Ginkundenar han mga grupo han kabatan-unan ini nga panhaharas kan Bergula. Sigon ha LNU Student Council, kaparte ini han hiluagan nga panmuy-poy ha kabatan-unan nga nagyayakan hiunong ha mga nasyunal nga isyu.

"Samtang nalilibang an PNP ha panhadlok ha kabatan-unan, libre ngan diri pa gihapon napapagbaton an mga korap, kawatan ngan pasimuno han anomaliya ha gubyrerno sugad kanda Marcos Jr, Sara Duterte, Zaldy Co ngan damo pa nga iba," sering naman han UP Tacloban Student Council.

Nagpatapod hi Bergula nga padayon hiya nga maapi ha mga mobilisasyon. Diri krimen an manawagan hin baratonon tikang ha gubyrerno nga nagpapakuri ha nasud, sering niya. **L**

"Palarabon..." tikang ha paypay 1

Kinahanglan igsadokumento ngan ibuksas an sistematiko nga pagtalapas han AFP-PNP ha tawhanon nga katungod. Ibuksas an kada kaso han panmatay, pag-aresto ngan detensyon, tortyur, pagpapasurender ngan pagpap-"clear," "lockdown" ha mga komunidad, pangatake ha mga menor de edad, pangabuso ha kababayin-an, pangistraping, panmomba, ngan pan-gigipit. Kundenahon an panhaharas ha mga protesta ngan dayag nga paggios han katawhan. Maghimo hin hiluagan nga kampanya nga edukasyon hiunong ha mga katungod han katawhan.

Bug-usion an pinakahiluag nga su-

porta tikang ha magkalain-lain nga sektor nga nahigugma ha kamurayawan ngan nasukna ha pangabuso han estado. Aghaton hira nga ibuksas ngan atuhan an perwisyo nga dara han militar ha mga komunidad, eskoylahan ngan iba pa nga sibilyan nga institusyon, Suknaon an mga lokal nga upisyal nga nagapil ha pasista nga militar, ngan ig-insister ha ira nga gumapil ha ira molupyo. Ibuksas kun tiunan-o an militarisasyon nahagudalan ha dugang nga pagruba han kalibungan, pagpapalayas ha mga parag-uma ngan parupangisda, ngan pagtindog han "proyekto nga pankauswagan" nga nagseserbe ha

interes han dagko nga agaron maytuna, burgesya komprador ngan mga langyaw nga kapitalista.

An pinakaepektibo nga pamaagi agud pakyason an pasista nga terorismo han estado amo an organizado ngan nagkakaursa nga pag-ato han katawhan, labina pinaagi han gerra han katawhan. Kinahanglan papintason han BHB an armado nga pakig-away, kab-uton an hustisya kontra ha berdugo nga militar, ngan agawon an estado poder tikang ha naghahadi nga klase agud mahitukod an katilingban nga may tinuod nga katalwasan ngan kamurayawan. **L**

Bag-o nga dughan rebolusyunaryo nga kabatan-unan

Komo pagsalin-urog han ika-61 nga anibersaryo han Kabataang Makabayan (KM) hadton Nobyembre 30, gin-interbyu han Larab an upat nga kaapi han KM ha Eastern Visayas. Ginpasaro nira an mga eksperyensya nira ha paggios, an mga ayat nga ginkakaatubang nira, ngan kun tiunan-o nira ini maisugon nga ginlalapayan para ipasulong an demokratiko nga rebolusyon han katawhan.

Ka Terry, 23

Sering ni Ka Terry, nga aada ha ikaupat katuig han kolehiyo, inapi hiya ha KM tungod kay natuod hiya ha kusog han kabatan-unan ha pagpartisipar ha mga isyu han katawhan.

"Damo nga problema an ginkakaatubang han kabatan-unan yana nga nakakaapekto diri la ha pagkita nira ha katilingban kundi hasta ha ira mga personal nga desisyon ha kinabuhi." Naki-ki-an niya nga an pira nga kabatan-unan diri pukaw ha ira mga katungod, sanglit diri hira maaram tiunan-o ini papakigbisugan.

Ginpapagrabe pa ini han himubo nga kalidad han edukasyon. Ha ira eskoylahan, ginpupugngan hira han administrasyon nga umapi ha mga organisasyon diin napupukaw hira ha kamutangan ha gawas han klasrum. Naabot liwat ha ira kampus an panre-Red-tag ngan paniniktik han militar.

"[Kundi] nalalapayan namon ini ha paghimo hin tukma nga preparasyon [para] maaram kami [han hihimuon] ingkaso may mahitabo nga diri ginlalau-man. Ha tukma nga pangandam, koordinasyon, ngan pagpinsar, nalalapayan man namon an mga ulang ha pag-organisa."

Ka Patrick, 21

Parte naman han pankampus nga mantalaan hi Ka Patrick, nga naghagdalan ha iya pagsuporta ngan pagigin parte yana han pakigbisog han masa. "Han ighatag ha akon an oportunidad nga umapi ha KM, [nareyalisar] ko nga ini na an sunod nga pitad nga angay ko himuon."

Ginkakabarak-an liwat ni Ka Patrick an baga-balaud militar nga kamutangan han rehiyon nga natahos ha ira unibersidad. "Nakukurian kami mag-organisa

kay kami mismo kulang han eksperyensya," sering niya. "Kundi bisan makuri nakakaya pa gihap namon mag-organisa han mga paggios."

Sugad han iba nga kabatan-unan nga estudyante, aminado hi Ka Patrick nga karuyag niya magkamayda hin karera, sugad han pagin mamamahayag o magtuturdo. "Kundi maaram ako nga diri ini ulang ha akon pakigbisog ngan posible pa ngani magin dalan para igpadayon an aktibismo."

Ka Owen, 21

Napukaw hi Ka Owen, usa nga kaapi han LGBTQ++, han patayon hi Chad Booc, boluntir nga magtuturdo ha mga Lumad ha Mindanao. Han mag-eskoyla ha kolehiyo, mas nasantop ni Ka Owen nga an pasista nga estado an nagpapaluyo hini.

"Diri man sayop nga magin kaparte han [KM]," sering niya. Gintatagan-inspirasyon hiya han iya kaurupdan nga nagpultaym ha BHB. Yana, pultaym nga aktibista hi Ka Owen.

Abat niya an kakurian han pag-oorganisa. May panahon ngani nga waray gud tsapter han KM ha ira eskoylahan. "Danay makuri gud labina kun ha usa ka la nga lugar sakob han pira katuig. Kundi ha dayuday nagiyahan man kami para maupay nga makag-organisa."

Naglalaum hi Ka Owen nga makag-integreyt ha BHB. "Idol ko [an BHB]. Damo na an nakilala ko nga ba-

tan-on nga yana kaparte na [nira] ngan maaram ako han ira rason. Diri ko hira mababasol tungod kay maupay iton nga desisyon... Estado na mismo an nagduduso ha katawhan nga mag-armas. Ini la an [pamaagi] agud mabag-o an sistema."

Ka Roan, 24

Pasismo liwat han estado an nagpukawan Ka Roan nga hasugon an dalan han rebolusyunaryo nga pakigbisog. Ha pareho nga tuig nga gindakop an iya kaurupdan, nagin kaapi hiya han KM ngan nagin pultaym nga aktibista.

Kundi diri nagin mahamis an eskperyensya ha paggios ni Ka Roan. "Damo nga estudyante an nagkakahadlok... Makuri ngan maiha kami nakatindog utro."

"Amon la ini gud gintindugan ngan waray gud [kami] pagbaya ha mga responsabilidad nga gintuin ha amon. Bisan makuri nagpadayon gihap... Nangalap kami han mag-upay nga praktis tikang ha iba nga lugar ngan talagudti gin-aplikar ini ha amon. Tubtub nga mayda na liwat naruyag gumios dara han panahon."

Danay naaapektuhan pa gihap hi Ka Roan ha nahitabo ha iya kaurupdan, kadunungan han gin-aabat niya nga presyur ha iya responsabilidad. Kundi nalalapayan niya ini ha pag-aro hin sagdon ha eksper-

"Mga bag-o...", sundan ha paypay 4

Pula nga saludo para kan Jennifer "Ka Jenny" Paclita!

Ginpapasidungan han Arnulfo Ortiz Command hi Jennifer "Ka Jenny" Paclita, batan-on nga Pula nga mangaraway ngan hinigugma nga anak han masa nga anakbalhas ha Samar. Namatay hi Ka Jenny ha armado nga agway kontra ha mga pasista nga tropa hadton Nobyembre 23 ha bungto han Gandara. Nahiaapi hiya ha bantayog han mga martir han rebolusyon Pilipino nga amon ginpapasidungan ha anibersaryo han Kabataang Makabayan (KM).

Gin-anak hi Ka Jenny hadton Hunyo 19, 2007. Ginpadako hiya han iya lolo ngan lola. Tungod ha kakablasan, ginkinahanglan niya nga magtrabaho komo kabulig para suportahan an iya pangeskoyla. Ha iya paningkamot, nakahaman hiya han Grade 9.

Padayon hiya nga namiling han solusyon ha nakit-an niya nga kadunungan han sistema han katilingban. Diri makuri para ha iya nga masantop an gamot han kakurian ngan an demokratiko nga rebolusyon han katawhan komo makatadungan nga solusyon. Ha dayuday inapi hiya ha KM ngan ha dayuday nagin Pula nga mangaraway.

Bisan san-o waray hiya magkamayda hin problema ha panindugan. Han syahan hiya nga mahiagway, maisugon niya nga gintapo an pasista nga kaaway. Waray hiya kakit-an hin kahadlok, lugod nagpalarab pa ini ha iya diwa nga mapan-ato.

Ginsalikway ni Ka Jenny an pagkumbinser han iya pamilya nga sumu-render. Madig-on hiya nga nanindugan nga magpadayon ha rebolusyon, samtang gintatalinguha nga mahilanat an iya pamilya ha lebel han iya pagsantop ha panginahanglan han armado nga pakig-away. Pag-eksplikar niya ha iya iroy, "Kamo mismo biktima han kakuri-an, sanglit diri unta makuri intindihon an akon paliwanag. Kay ano nga masu-

render ako, diri naman ako kriminal? Dakila an katuyuanan nga talwason an katawhan."

Makarit hi Ka Jenny ha buruhaton propaganda. Diri hiya awuron ngan dagmit magin suok ha igkasi batan-on ngan bisan han mga kasama ngan masa nga edaran na. Nagin maduroto ngan mauyatom hiya ha bisan ano nga buruhaton nga igtutuin ha iya. Abrido niya nga ginkarawat an suson ngan sagdon ha iya. Ha usa nga luwa nga ginsurat niya, ginpakita niya an hilarum nga pagsantop ha esensya han mga sagdon ha iya. Ginpakita niya an naturek nga karayhak han kabatan-unan ngan gintupo ini ha kabaltok han kalagsan.

Damo an tinangis ngan nasubo ha temprano nga pagkamatay ni Ka Jenny. Bisan kun halipot la an iya kinabuhi, sobra kabug-at an kamahinungdanon hini tungod kay ginhalad ha masa nga anakbalhas nga iya ginserbihan. Diri makakarag an ginsaribo niya nga dugo para ha pagtatalwas han katawhan. Sering pa ni Ka Jenny, an kabatan-unan an magpapadayon ha paghasog ha dalan han rebolusyon nga nahiuna na nga ginhawanan han edaran nga kasama. Pula nga saludo kan Ka Jenny! ■

Tikang ha pahayag han Arnulfo Ortiz Command, BHB-Western Samar, Disyembre 1, 2025.

"Mga bag-o...", *tikang ha paypay 3*

yensyado nga mga kadre. "Naaro ako ha ira han kahibaruan... Makuri han una nga diri pa sugad kahilarum an ak pag-intindi, pero yana, kaya na."

"Maiha na ako waray tapod ha gubyrno... Ginkikita ko an armado nga pakig-away nga importante nga aspeto han pagbag-o han katilingban."

Kaupod hira han bag-o nga dugo han rebolusyunaryo nga kabatan-unan ha Eastern Visayas. Puno hin rayhak ngan kusog, andam hira nga sugbungon an mga responsabilidad han pagpapasulong han panmaihaan nga gerra han katawhan. ■

Umhanan ha Palapag, ginbomba han 8th ID

KABAKYANG AN 78th Infantry Battalion, utro nga ginpauranan han bomba han 8th Infantry Division an mga umhanan ha Palapag, Northern Samar hadton Nobyembre 29. Ha patikang nga report, ginbomba an erya nga lupgop han Barangay Nipa dapit alas-2 han kaagahon.

Ha mga bidyo nga sumamwak ha *social media*, mababatian an boses han mga residente nga napukaw ngan nahadlok ha magkusog nga pagsabog ngan paglupad han mga pan-gerra nga edro. Nagsarusaliwan dinhi an tunog han pangistraping han *helicopter*.

Mabayanihon nga naghalad han kinabuhi hira Mormor Arnesto (Ka Mormor) ngan Presilda Gerbon (Ka Presel). Nagpultaym ha BHB an mag-asawa nga parag-uma komo pagsalikway ha kampanya nga pagpapasurender han pasista nga militar. Kalakip ha magraut nga binuhatan ha ira an ilegal nga pagaresto ngan pag-*hostage* kan Ka Presel upod an ira kabataan nga mga menor de edad, agud pasu-renderon hi Ka Mormor.

Ginkundenar han National Democratic Front-Eastern Visayas an sobra-sobra nga pag-atake han 8th ID nga talapas ha internasyunal nga balaud ha gerra. Desperado an dibisyon nga makab-ot an kota ha mga papatayon ngan an dedlayn nga puuhon an rebolusyunaryo nga kagiusan yana nga tuig, pahayag ni Ka Celine Manlimbasog, tagapagyakan han NDF-EV.

Ini an ikaduha nga insidente han terorista nga panmomba tikang ha kahanginan nga ginhimo ha Palapag. Hadton Marso 2024, ginbomba han 8th ID an Barangay Bagacay diin usa nga parag-uma an namatay.

Kalakip liwat ha iba pa nga krimen han militar ha Palapag an pagpatay ha mga parag-uma nga hira Oscar Alas-toy, Joel Recare ngan Ryan Arnesto, pan-*hostage* ha mga menor de edad, ngan pag-imponer hin "lockdown" ha mga baryo. ■